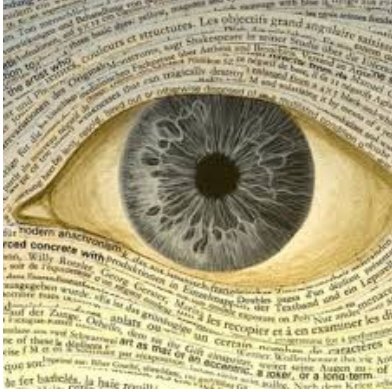

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – S

Introductie in Vedantisch zelfonderzoek

Verklaring van veelgebruikte Vedanta begrippen

Informatie uit de klassieke Vedanta traditie doorgegeven door Adi Shankaracharya – Swami Chinmayananda, Swami Dayananda Saraswati, en Swami Paramarthananda (traditionele sanyassis in de Saraswati orde), en James Swartz, Ted Schmidt. Samengesteld, bewerkt en vertaald uit het Engels door Jivan Rethmeier. Vedanta is gebaseerd op de ca. drieduizend jaar oude Indiase Vedische Geschriften, met name op belangrijke bronteksten als de Bhagavad Gita, Upanishads, en Brahma Sutras. Het is een “brahma vidya”, een bewustzijnswetenschap, waarin het vrij zijn van beperkingen – ultieme innerlijke vrijheid – als hoogste menselijke doel gezien wordt.

Sadhana

Praktische, spirituele training; spirituele beoefening.

Sahasa (kwaliteit voor succes)

Doorzettingsvermogen/volhardendheid. Eén van de zes kwaliteiten die vereist zijn om succesvol te zijn; zie: Udyama (de juiste inspanning); Sahasa (doorzettingsvermogen/volhardendheid); Dhairya (moed); Buddhi (kennis); Shakti (talent en hulpbronnen/-middelen); Parakrama (het vermogen obstakels te overwinnen). Je kunt misschien wel moedig en enthousiast zijn doch als je niet de juiste inspanning op het goede moment doet dan zul je niet succesvol zijn. Of je doet wel de juiste inspanning, doch ontbeert enthousiasme. Of je hebt wel het nodig enthousiasme om vol te houden, doch als je na een bepaalde tijd niet bereikt hebt wat je wilde dan geef je misschien op omdat je niet moedig genoeg bent.

Sama

MENTALE DISCIPLINE; één van de kwalificaties voor Vedanta. ■ Meesterschap/controle over de mind. ■ Kijken naar de mind vanuit het standpunt van het Zelf, objectief kijken naar de mind dus. ■ Observeren in plaats van identificeren. ■ De mind laten denken, doch er niet in mee gaan. ■ Niet toegeven aan angsten en verlangens die opkomen in de mind, doch leven in overeenstemming met een hoger principe (hetgeen de mind kalm maakt). ■ Sama is een reflectief proces waarin objecten worden gestript van de valse waarden die er door onwetendheid aan toegeschreven zijn. Het versterkt de onthechtheid van de volwassen mind.

Samadhana

CONCENTRATIE OP HET ZELF; één van de kwalificaties voor Vedanta. ■ De mind altijd en hoe dan ook geconcentreerd houden op het Zelf; op: “Ik ben compleet, heel, actieloos puur bewustzijn”, kortom, jezelf identificeren als puur bewustzijn. ■ Weten wat je doel is (vrijheid) en het denken constant gericht houden op het Zelf, de stilte; de mind wordt niet gestuurd of anderszins afgeleid of geëntertaind. ■ Eenpuntig de aandacht gericht kunnen houden gedurende langere periodes op een specifieke gedachtegang over een bepaald onderwerp (de leringen van Vedanta). ■ Devotionele mind.

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – S

Samadhi

Sama: gelijk/één. Dhi: van buddhi (kennis/intellect). Alles wordt als van gelijke waarde gezien; objecten worden niet meer geëvalueerd, alles is gelijk aan al het andere, of anders gezegd, we zien de dingen zoals ze zijn. Als er geen waardeprojecties zijn dan ervaren we de bliss van het Zelf. Samadhi verwijst naar een mindset van gelijkmatigheid, waarin geen voorkeur of afkeur meer bestaat voor bepaalde objecten (gedurende de periode dat de samadhi duurt). Samadhi gaat dus nog een stapje verder dan nirvana (het vrij zijn van verlangens). Het betekent de totale afwezigheid van gedachten/denken. Iemand die in samadhi is neemt alles waar zoals het is, zonder waardeoordelen en zonder enig onderscheid tussen zichzelf en de ander, de wereld.

Hoe vrijer de mind is van gedachten en verlangens, des te groter de kans dat deze een reflectie van onbegrensdeheid kan ervaren, een zijnstoestand die geassocieerd wordt met spirituele ervaringen en mystieke manifestaties die een gevoel van kosmisch bewustzijn of universele eenheid geven. Ironisch genoeg wakkeren zulke ervaringen het verlangen naar meer ervan juist aan. De spirituele ervaring is dus een object als alle andere dat nagejaagd wordt. Daar ieder object in zijn aard veranderlijk, vluchtig, tijdelijk, en in die zin niet echt is, zal ook de spirituele ervaring – samadhi, nirvana of anderszins – vroeg of laat tot een eind komen. | Zie ook: nirvana.

Samanya Dharma

Universele wetten/waarden. Zie ook "vishesha dharma": situationele waarden, en "svadharma": persoonlijke plichten/waarden.

Sampradaya

De traditie van het gevestigde Vedanta onderricht, doorgegeven in een lijn van leraren door de eeuwen heen. De traditie behelst een serie heldere, basale, logische ideeën (en een manier om deze over te brengen) die de overtuigingen en meningen teniet doen die een individu afscheiden van het Zelf. Hierbij wordt "Zelf" gezien als de enige bron van eeuwigdurend geluk.

Samsara

Samsara wordt gezien als een chakra, of wiel, dat voortdurend ronddraait in een oneindige herhaling, en wordt meestal gebruikt in de betekenis van "het wiel van dood en geboorte". Belangrijk kenmerk van samsara is "voortdurende verandering". In de letterlijke betekenis verwijst het naar het idee van transmigratie van de ziel (reïncarnatie). In de figuurlijke betekenis verwijst samsara naar het objectgerichte plezier dat we voortdurend najagen in de schijnbaar dualistische realiteit van het wereldse leven. Telkens wanneer we plezier ervaren dat we associëren met een bepaald object wordt ons verlangen naar dat object versterkt, terwijl de actie die ingezet werd nu juist bedoeld was om de pijnlijke druk te verlichten die het verlangen creëerde. Zo raken we psychologisch verstrikt in de oneindige cyclus van verlangen/actie/ervaren. En zo worden we steeds "geboren" in elk verlangen waarmee we ons identificeren; "leven" we door de acties die we ontplooiën om het verlangen te bevredigen en te genieten van het tijdelijke plezier en geluk dat ze ons opleveren; en "sterven" we wanneer de ervaring eindigt.

Samsari

Iemand die objectgericht plezier najaagt in de schijnbaar dualistische realiteit van het wereldse leven, en die dus psychologisch verstrikt is in de oneindige cyclus van verlangen/actie/ervaring.

Samskaras

Samskaras zijn vasanaclusters die leiden tot het ontstaan van specifieke gedachtepatronen, emotionele patronen en gedragspatronen. Ze zijn verantwoordelijk voor het ontstaan van archetypen en stereotypen. Astrologie, het enneagram en psychologie zijn rudimentaire pogingen om deze patronen te analyseren.

Vedantische Begrippenlijst - S

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – S

Sangha

Groep, verzameling; combinatie; gezelschap; samenkomst; groep (spirituele) gelijkgestemden.

Sangati

Als één van de betekenissen van het begrip "yoga" betekent "sangati": verbinding/ samenvoeging.. De overige betekenissen van het woord "yoga" zijn: "nirodha": controle/meesterschap. "upaya", middel om iets te bereiken. "dhyana", meditatie (elke vorm van meditatie wordt "yoga" genoemd. "visaya", onderwerp/object.

Sanghata

Samenvoeging; samenstelling; vereniging (unie).

Sannidhi

De "aanwezigheid" zonder welke niets er zou kunnen zijn. Neem bijvoorbeeld de zon: zij is noodzakelijk voor alle dagelijkse activiteiten, doch vormt geen onderdeel van deze wereldse acties, die op hun beurt zonder de zon niet plaats kunnen vinden. De zon is als het ware "de getuige" (sakshi) van deze activiteiten. Zo is het ook met het Zelf.

Sannyas

(1) *Karma sannyas*: afzien van activiteiten die je teveel bezig houden, stress geven, teneinde te kunnen ontspannen, minder te doen. Hier blijft echter nog wel steeds de last van het "doenerschap" op je wegen. (2) *Jnana karma sannyas*: het maakt niet uit wat je doet. Je laat de "doener" los, het begrip dat jij degene bent die dingen doet. Dan kun je zoveel doen als je wilt zonder dat er ook maar enige stress of enig probleem ontstaat.

Sannyasi(n) – Sannyasini (vrl.)

San' yā' sin - San' yā' si nī. | Degene die zich gewijd heeft aan een leven vrij van het spelen van rollen. Een persoon die een zekere rijpheid bereikt heeft, een onderscheidend begrip dat hem of haar ertoe aanzet om zich in spirituele kennis onder te dompelen op een intense toegewijde manier. Hij/zij is wars van competitie en niet geïnteresseerd in geld, macht, veiligheid of in wat dan ook hier in dit wereldse leven. Toch moet hij of zij een nog dieper niveau van onthechting zien te bereiken en dat is de kennis "ik ben niet de doener". Deze persoon heeft nog bindende vasanas die in (niet-bindende) voorkeuren veranderd moeten worden.

Sannyasa

Het afzweren van acties gericht op verlangde objecten. | Het monastieke leven. | De gelofte van geweldloosheid. | Een leven gewijd aan kennis en vrij van de rollen die in het leven gespeeld worden.

Sanskriet

"Sanskriet" komt van de term "Sanskrita" dat "goed bijeen gebracht" betekent. Het Proto-Indo-Europees is de hypothetische voorouder van alle Indo-Europese talen. Deze taal zou hooguit tot het 3e millennium voor Christus gesproken zijn, mogelijk in Anatolië of de vlaktes ten noorden van de Zwarte Zee en de Kaukasus, alvorens uiteen te vallen in vele Europese, Iraanse en Zuid-Aziatische talen. Schriftelijke bewijzen ervan zijn nooit gevonden, maar van het bestaan ervan wordt sinds het begin van de 19e eeuw uitgegaan door taalkundigen.

Sarira

Let.: iets dat beperkt houdbaar is; gebruikt in bijv. "suksma sarira", het subtiele lichaam.

Sattva

Een van de drie gunas (de drie basisenergieën). Het is de energie van licht, of het principe van licht; puur bewustzijn in een specifieke subtiele vorm die "chitta" genoemd wordt. Sattva is het materiële aspect van Sat, het Zelf.

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – S

Sat & Satya

Satya verwijst naar het pure Zijn, het pure bestaan. Het is: (1) Dat wat bestaat in de drie tijdsperiodes (verleden, heden, toekomst). (2) Dat wat van niets afhankelijk is voor zijn bestaan. (3) Dat waar geen negatie op toegepast kan worden; anders gezegd: dat wat niet als projectie van Maya ontmaskerd kan worden; dat waarvan niet beweerd kan worden dat het niet waar is. Sat betekent: "Zijn" of "wat is".

Sat & Satya (vervolg)

Satya verwijst dus naar dat waar geen negatie op toegepast kan worden, of dat wat niet verandert. Er kan niet iets aan toegevoegd worden, noch kan er iets aan afgedaan worden. Het is dat wat altijd goed is. Uiteindelijk is er slechts één "ding" dat echt is: het Zelf, puur bewustzijn, IK.

Satyam

Waarachtigheid. Het is een van de universele menselijke waarden (de andere zijn: ahimsa/geweldloosheid - aparigraha/afwezigheid van bezitsdrang - brahmacharya/zelfbeheersing). Het betekent eerlijk zijn zowel naar anderen toe als naar onszelf. Het houdt het vermijden in van alle vormen van liegen, bedrog, misleiding en slinkse manipulatie. Je voordoen als iets dat je niet bent is een vorm van onwaarachtigheid.

Satyam-Jnanam-Anantam

Een verwijzing naar de ware aard van Brahman, universeel puur bewustzijn. Het betekent "onbegrensd bewust bestaan" (in omgekeerde volgorde). Satyam verwijst naar het pure Zijn, het pure bestaan. Jnanam: puur weten (pure kennis) en Anantam: onbegrensdheid. Jnanam duidt op bewustzijn en op wat we de intelligentie zouden kunnen noemen die onderliggend is bij het manifeste universum. De meest subtiele manifestatie ervan is het causale lichaam, doch het is nog subtieler; het is "kennis" ("weten"), hetgeen eigenlijk de essentie van puur bewustzijn is, de essentie van het bestaan. Immers, in de afwezigheid ervan kan van niets gezegd worden dat het bestaat.

Satyam-Jnanam-Anantam Brahman

Brahman is het eeuwig, aldoordringend bewustzijn. Deze zin verwijst naar de essentiële natuur van puur bewustzijn, Brahman, het absolute; onbegrensd bewust bestaan. Satyam jnanam anantam: "onbegrensd bewust bestaan (in omgekeerde volgorde).

Satyam, asat en mithya

In de klassieke Vedantische tekst "Tattva Bodha" ("de kennis van de waarheid") opent Shankara de tekst met het statement "Alleen het Zelf is echt – al het andere is onecht". Hij categoriseert het bestaan vervolgens in drie realiteiten: (1) Satyam → "wat is"; dat wat onveranderd blijft in verleden, heden, toekomst. Het bestaat voor en na "tijd", doordringt en overstijgt alle stadia van bewustzijn. Alleen het Zelf is Satyam. (2) Asat → "onwerkelijkheid". Alle dingen die niet bestaan, zoals "het haar" van een vis. (3) Mithya → "schijnbare realiteit". Alle dingen die bestaan, doch die onderhevig zijn aan verandering, zowel in de subjectieve als in de objectieve werelden.

Sat – Chit – Ananda

Sat-Chit-Ananda wordt gebruikt als een verwijzing naar de ware aard van het Zelf, "onbegrensd bewust bestaan". De ware natuur van het Zelf is "bewust bestaan" omdat "bestaan" alleen als zodanig herkend wordt dankzij het bewustzijn ervan, en bewustzijn is vanzelfsprekend bestaand. "Bewust bestaan" is "onbegrensd", daar alle objectieve fenomenen alleen herkenbaar zijn als zodanig dankzij hun bestaan in een "veld van bewust bestaan". En daar ook tijd en ruimte objecten zijn waarvan het bestaan alleen gekend kan worden dankzij het feit dat ze verschijnen in een "veld van bewust bestaan" moet dat veld zelf alle begrensende parameters overstijgen en moet het dus onbegrensd zijn.

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – S

Sat – Chit – Ananda (vervolg)

Dit “veld van onbegrensd bewust bestaan” wordt omschreven als het Zelf daar het de fundamentele realiteit is, het essentiële aspect van alle dingen. Daar er slechts één fundamentele realiteit kan zijn moet de fundamentele realiteit van het “totaal” ook de fundamentele realiteit van het schijnbare individu zijn, daar het schijnbare individu een deel is van het geheel.

Sat-Chit-Ananda Atma

Betekenis: “het Zelf, waarvan de natuur onbegrensd bewust bestaan is”. De natuur van Atma, het Zelf, is SAT – CHIT – ANANDA, onbegrensd bewust bestaan, de “sarva sakshi” of “sakshi chaitanya”, de altijd aanwezige getuige van alle zijnstoestanden.

Sat-Chit-Ananda Svarupa

Satchitananda svarupa is de natuur (svarupa) van het Zelf. Tattva Bodha (Shankara-charya): “Als het Zelf niet de vijf lagen is, noch de drie lichamen, wat is het dan? Het is het bewustzijn ervan. Dit (puur) bewustzijn wordt “chit” genoemd; door “chit” worden de dingen gekend. Daarom wordt het de “kenner/weter” genoemd. Het Zelf verandert niet wanneer de drie lichamen en hun respectieve condities veranderen. Het is voorbij tijd en wordt daarom “sat” genoemd, dat wat altijd bestaat. De pijnlijke begrenzingen die door de lichamen ervaren worden tasten het Zelf niet aan. Het is onbegrensd. Het straalt van zichzelf, ziet ruimte als een object erin verschijnt en doordringt elke atoom van de kosmos. Het is onbegrensd en compleet – “purna” – een geheel zonder delen.”

Sat Darshanam

De visie van de Upanishads, de visie van non-dualiteit.

Satpratayah

Het “ik-gevoel”. Ook vertaald als “ervaring” (bestaan + een object).

Satyam-Jnanam-Anantam vs. Sat-Chit-Ananda

“Sat” is te vergelijken met “Satyam” en betekent ZIJN. Ook al is er een onnoemelijke variëteit aan kenmerken die het ene individu onderscheidt van het andere, het bewustzijn waar alle individuen van afhankelijk zijn voor hun bestaan is een en hetzelfde. Dus als we zeggen dat bepaalde personen of objecten “ZIJN”, dan is dat wat bedoeld wordt met Sat.

“Chit” is te vergelijken met “Jnanam” en verwijst naar het bewustzijn dat levendheid geeft aan het “lichaam-mind-zintuigen-complex” en aldus dient als de katalysator die de verschillende aspecten van dit complex in beweging zet en het mogelijk maakt dat objecten waargenomen worden, ervaringen verwerkt, ideeën geprojecteerd, en acties uitgevoerd. “Jnanam” is de kennis die het bestaan doortrekt van “kenbaarheid” zodra het bestaan zich manifesteert in het lichaam-mind-zintuigen-complex (individu), terwijl “chit” vooral verwijst naar het aspect van puur bewustzijn dat de mind belicht, waardoor het mogelijk wordt voor de mind om objecten te kennen. Anders gezegd is “chit” het “licht” van puur bewustzijn waar objecten in waargenomen en daarmee gekend kunnen worden door de jiva (het schijnbare “kennende” individu) middels het mechanisme van de mind.

“Ananda” is te vergelijken met “Ananta” en verwijst naar de heilheid, compleetheid, of perfecte volheid die intrinsiek is aan onbegrensdheid; immers dat wat onbegrensd is, ontbreekt het per definitie aan niets. Ananda wordt echter stevast vertaald als “bliss” en onjuist geïnterpreteerd als een ervaring van geluk, een continue staat van emotionele euforie of mentale vrede die zich uit als schaapachtig geginnik, overdadig gelach en lange hugs. De reden voor deze misinterpretatie is dat het woord “ananda” gebruikt wordt om te verwijzen naar de ervaring van geluk in andere contexten. Binnen de Vedanta context wordt “ananda” gebruikt als een technische term die het best vertaald kan worden als “heilheid” en “compleetheid”.

Vedantische Begrippenlijst - S

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – S

Schaamte

Een onaangename psychosociale emotie waarbij de angst om door anderen misprezen of zelfs niet meer door de groep geaccepteerd te worden bepalend is.

Schadenfreude

Het je verheugen in het ongeluk van anderen.

Schijnbaar echt

Zie *mithya*.

Shabda

De Vedische grammatici benadrukten twee aspecten van “het woord” (*shabda*). (1) *Dhwani* is het externe (hardop gesproken) geluid dat we met onze oren horen. (2) *Sphota* verwijst naar de innerlijke (licht-) kracht die wakker gemaakt wordt in het hart wanneer het woord op de “juiste manier gehoord” wordt; onze spraak dient welsprekend te zijn, met een correcte zinsbouw (goede opbouw en structuur van zinsdelen en zinnen), wil er sprake kunnen zijn van “*spotha*”. Als dit proces zich goed kan ontwikkelen kan de kracht van de taal ons helpen de onwetendheid teniet te doen. Taal wordt dan een guru, in staat om de donkerte te verdrijven door licht te brengen. Guru betekent: leraar/leermeester; degene die het donker (GU) – onwetendheid – verwijdert (RU). Hij of zij is het “licht” van zelfkennis.

Shabda Brahman

De absolute aanwezigheid van het goddelijke woord. | Zie ook: heilige spraak.

Shabda Pramana

Vedanta wordt een “*shabda pramana*” genoemd, de “gesproken getuigenis” van competente getuigen. Hiermee wordt bedoeld dat de woorden de tijd weerstaan, onpersoonlijk zijn, en dat hun effect is dat ze onwetendheid verdrijven als iemands mind gekwalificeerd is, en het ego geneutraliseerd is, klaar om de waarheid te horen. Vedanta is de kennis die onderliggend is bij alle andere kennis, anders gezegd, Vedanta is een kennisinstrument dat kennis onthult die via geen enkel ander kennisinstrument verworven kan worden. VB: “de koffie staat te pruttelen” is geen *shabda*, omdat we kunnen zien en ruiken dat de koffie staat te pruttelen. De zin “Je bent onbegrensd puur bewustzijn” is daarentegen *shabda*, omdat we dit niet te weten kunnen komen via waarneming of gevolgtrekking. | *Shabda*: geluid.

Shabda yoga

Shabda Yoga wordt gebruikt als aanduiding voor de mantras uit de Vedische traditie. Het “woord” (*shabda*) en de spirituele kracht ervan is hier essentieel. *Shabda* is geluid in de vorm van woord, betekenis, taal.

lent en hulpbronnen/-middelen. Eén van de zes kwaliteiten die vereist zijn om succesvol te zijn; zie: *Udyama* (de juiste inspanning); *Sahasa* (doorzettingsvermogen/volhardendheid); *Dhairya* (moed); *Buddhi* (kennis); *Shakti* (talent en hulpbronnen/-middelen); *Parakrama* (het vermogen obstakels te overwinnen). Je kunt misschien wel moedig en enthousiast zijn doch als je niet de juiste inspanning op het goede moment doet dan zul je niet succesvol zijn. Of je doet wel de juiste inspanning, doch ontbeert enthousiasme. Of je hebt wel het nodig enthousiasme om vol te houden, doch als je na een bepaalde tijd niet bereikt hebt wat je wilde dan geef je misschien op omdat je niet moedig genoeg bent.

Shakti yoga

Shakti Yoga wordt gebruikt om de toepassing van geluid en mantra aan te duiden die uit de – lichaamsgerichte – tantrische yogatraditie voortkomt. Doel van tantra is om energie (*shakti*) te transformeren van het grove naar het subtiele door de spirituele alchemie van tantrische yoga.

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – S

Shankara

Sri Adi Shankaracharya (800 A.D.) was een grote hervormer en hersteller van de Vedische religie in India. Hij schreef verschillende belangrijke teksten over het Zelf. Hij week niet af van de ideeën in de Upanishads, doch presenteerde ze met een exceptionele helderheid. Tattva Bodha is een van zijn teksten en wordt beschouwd als dé introductietekst voor de studie van het Zelf.

Shastra

Heilige geschriften. Ook: "wapen"; een wapen tegen onwetendheid. Shastras zijn Vedische teksten die de wetenschap van zelfkennis bevatten, de Upanishads, de Bhagavad Gita, de Puranas, Yoga teksten etc.

Shisya

Eén van drie typen (spirituele) studenten. (1) De shisya is een student die volledig gekwalificeerd is voor de studie en die het verdient om onderwezen te worden. Hij of zij kan al dan niet ervaringen hebben tijdens de studie, doch deze zullen slechts bijeffecten zijn. De Shisya heeft de eenduidige gerichtheid en commitment die nodig is voor hem of haar om werkelijk iets te bereiken in het leven. Als de leraar blij is dat een bepaalde student in zijn klas is en hem of haar mist als zijn student er niet is, dan is die student een shisya. Als de leraar het begin van de les even uitstelt omdat de student wat vertraging heeft opgelopen onderweg, dan is de student een shisya. Om een shisya te zijn moet je gekwalificeerd zijn om student te zijn. Je moet een krachtig commitment hebben tot verkrijging van specifieke kennis. De shisya heeft de leraar uitgekozen zijn/haar leraar te zijn. (2) Met "Antevasi" wordt verwezen naar het type (spirituele) student dat leeft bij de leraar; het is een student die wel degelijk op zoek is naar kennis doch die niet noodzakelijkerwijs in staat is te begrijpen wat onderwezen wordt. (3) Vidyarthi ("degene die wil weten") is het type student dat zich inschrijft voor een universiteit met als uiteindelijk doel het behalen van een graad, doch per saldo weinig tijd doorbrengt in de collegebanken.

Shiva

Let.: "dat wat altijd goed is, overal, en te allen tijde." Shiva is een naam voor het Zelf; een puranische godheid. Het is een naam voor God die betekent: "degene die een en al gelukzaligheid is, de schenker van geluk aan ons allen. Shiva wordt beschreven als een ascet, een meditator. In principe wordt met Shiva het absolute Brahman aangeduid, doch er wordt ook mee verwezen naar God (Ishvara) in zijn aspect van de "ontbinder" en bevrijder (vaak ten onrechte beschouwd als de vernietiger).

Wanneer Shiva wordt vereerd als het favoriete ideaal dan staat hij voor de totaliteit van het goddelijke, de allerhoogste realiteit. Shiva belichaamt het transcendente absolute, of vaderaspect van het goddelijke. Met in zich besloten het dynamische creatieve moeder-aspect van het goddelijke, genaamd Shakti, of ook: Parvati, Kali, Durga (gezien als zijn vrouw). Andere namen voor Shiva: Mahadeva, Rudra, Shambhu, Shankara, Ishana, Vishvanath, Kedar-nath. Shiva wordt ook verbeeld als Nataraja, heer van het universum, de allerhoogste yogi, verzonken in eeuwige meditatie, die de "stier van dharma" (Nandi genoemd) berijdt. Shiva wordt aanbeden als de Guru aller Gurus, de ontbinder van alle wereldlijkheid, de schenker van wijsheid en de belichaming van onthechting en compassie.

Shiva lingam

Shiva wordt vaak gesymboliseerd door de "lingam", een fallusvormig, langwerpig voorwerp – meestal een kleine pilaar of zuil en bijna altijd van steen – dat verwijst naar de scheppingskracht van Shiva. De pilaar vertegenwoordigt de centrale as van de creatie zoals deze gezien werd door Brahma en Vishnu, die hem waarnamen als een oneindige kolom van licht waaruit Shiva tevoorschijn kwam en uitlegde dat hij de bron (en in feite de totaliteit) is van de creatie.

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – S

Shiva lingam (vervolg)

Voor yogis symboliseert de shiva lingam de "sushumna nadi", het verticale midden-kanaal dat door het centrum van het ruggenmerg in het menselijk lichaam loopt, geflankeerd door (links) de Ida, en (rechts) de Pingala, twee belangrijke hoofdmeridianen.

Er bestaat ook een shiva lingam die een ei-vorm heeft. Deze lingam verwijst naar Shiva als de kiem of het zaad van het universum waaruit de gehele manifestatie is voortgekomen. Het is een lingam die vaak beschouwd wordt als een symbool van het universum, gelijk te stellen aan Shiva.

Shradda

VERTROUWEN; één van de kwalificaties voor Vedanta. ■ Shradda (uitgesproken als: Shredda) is een diep vertrouwen in het Zelf en in je pad van zelfonderzoek; een zekerheid die ontstaat vanuit persoonlijke ervaring. ■ Vertrouwen in de geschriften en de leraar, in afwachting van de resultaten van je onderzoek; m.a.w. aannemen dat je heel en compleet bent, goed genoeg, en dit vervolgens bewijzen door de leringen van Vedanta te onderzoeken.

Smritis

Ondersteunende teksten bedoelt om de bronteksten toe te lichten. De term Smriti betekent "dat wat herinnerd wordt" en verwijst daarmee naar het feit dat de inhoud van deze teksten van menselijke wezens komt. Ze zijn primair gefocust op "dharma" en persoonlijke ervaring die de kennis reflecteert die door de bronteksten geopenbaard wordt. De meest vermaarde van deze teksten is de Bhagavad Gita. Ook de meer recente werken als de Upadesha Saranam en Saddarshanam van Ramana Maharshi horen bij deze categorie.

Srishti

Creatie van het universum (het ontvouwen van namen en vormen).

Shrishti-Drishti-Vada & Drishti-Shrishti-Vada

Shrishti: creatie v.h. universum | Drishti: het zien, waarnemen | Vada: denktrant, aanname. Shrishti-drishti-vada: het beginniveau van de leringen, waarin gesteld wordt dat de creatie van de wereld vooraf gaat aan de perceptie ervan. De student neemt de realiteit van de wereld voor waar aan en leert dat Brahman de wereld creëerde. Als de student klaar is om dit in vraag te stellen komt de volgende stap: drishti-shrishti-vada. Drishti-shrishti-vada: het niveau in de leringen waar gesteld wordt: "de wereld is er omdat wij hem zien". Dit is een non-duale visie daar het impliceert dat objectieve fenomenen alleen kunnen bestaan als er een getuige is (het waarnemende bewustzijn) die eraan voorafgaat en die als het ware het speelveld creëert waarbinnen het object kan verschijnen. Op dit niveau wordt er niet van uitgegaan dat cognitie de oorzaak is van creatie, doch dat cognitie en creatie een simultaan fenomeen zijn. Dit doet de notie van een causaal verband tussen de wereld en ervaring verdwijnen, en doet het krachtige gevoel verminderen dat er allerlei verschillende zielen zijn die de wereld ervaren. | Ajati-vada: dit gaat nog een stap verder, waarbij de student ook de notie dat het Zelf en de wereld verschillend zijn in twijfel trekt, en geconcludeerd wordt: "er heeft überhaupt nooit enige creatie plaatsgevonden" (Mandukya Upanishad).

Shruti

Vedantische geschriften – vooral de Upanishads – die gebaseerd zijn op de directe openbaringen van de zieners. Het betekent: "dat wat gehoord is".

Stilte

Stilte is niet de afwezigheid van geluid, doch het "IK"-bewustzijn dat de afwezigheid van geluid onthult. Aan alles voorafgaand, zelfs aan de meest subtiele schijnbare projectie, bestaat het altijd aanwezige, onveranderlijke, kenmerkloze pure bewustzijn waar alle objectieve fenomenen onophoudelijk in opkomen, verblijven en weer in verdwijnen.

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – S

Subtiële lichaam

Het geheel van mind, intellect, ego, zintuigen; soms ook overkoepelend “mind” genoemd. Zie ook: lichamen (drie) – aspecten van het individu.

Succes

Voor de drie factoren voor succes in acties, zie: Daiva (de onbekende factor), Prayatna (inspanning) en Kala (tijd). De zes kwaliteiten die vereist zijn om succesvol te zijn; zie: Udyama (de juiste inspanning); Sahasa (doorzettingsvermogen/volhardendheid); Dhairya (moed); Buddhi (kennis); Shakti (talent en hulpbronnen/-middelen); Parakrama (het vermogen obstakels te overwinnen). Je kunt misschien wel moedig en enthousiast zijn doch als je niet de juiste inspanning op het goede moment doet dan zul je niet succesvol zijn. Of je doet wel de juiste inspanning, doch ontbeert enthousiasme. Of je hebt wel het nodig enthousiasme om vol te houden, doch als je na een bepaalde tijd niet bereikt hebt wat je wilde dan geef je misschien op omdat je niet moedig genoeg bent.

Superimpositie

Superimpositie (adhyaropa of adhyasa) is projectie van het ene over het andere heen. Er is sprake van superimpositie wanneer wat “echt” is verward wordt met wat “schijnbaar echt” is; het subject wordt verward met het object. Het projecteren van een subjectieve waarde op een object verschijnt in twee vormen: (1) een bepaald object voor iets anders aanzien, en (2) een waarde toevoegen aan een object die niet inherent is aan de natuur van dat object.

Superimpositie (wederkerige –)

Hiervan is sprake wanneer we niet alleen het “schijnbaar echte” projecteren op wat “echt” is, maar dat we ook ook dat wat “echt” is projecteren op wat slechts “schijnbaar echt” is. We gaan er dus niet alleen van uit dat (1) de eigenschappen van het lichaam-mind-zintuigen-complex aan het Zelf toebehoren, maar geloven ook (2) dat het lichaam-mind-zintuigen-complex een onafhankelijk bewuste entiteit is die denkt, voelt, waarneemt, en op eigen houtje acties uitvoert. | Zie ook: anyonya adhyasa.

Superimpositie en de Verlichtingservaring

Ego-dood of ego-transcendentie is misschien wel de allergrootste verlichtingsmythe. Niemand is transcendent omdat de realiteit non-duaal is. Tijdens momenten van “ontwaking” ben je eigenlijk jezelf aan het ervaren zoals je bent, doch onwetendheid overleeft deze momenten en het projecteert de ervaring op het ego. Vedanta noemt dit fenomeen superimpositie (adhyaropa). Je denkt dat wat bij jou – puur bewustzijn – thuishoort, bij het ego thuishoort. Als de ervaring eenmaal voorbij is ervaar je jezelf weer als het ego, maar nu geloof je dat je iets anders bent dan je ego en verklaar je jezelf “verlicht”.

Svadharmā

PERSOONLIJK DHARMA; één van de kwalificaties voor Vedanta. ■ Onze eigen natuurlijke “aan-geboren” plichten (dharma), gebaseerd op ons karma en onze conditioneringen. ■ Eigen svadharmā volgen wil zeggen dat we datgene doen waarvan we weten dat we het doen moeten; dat wat in overeenstemming is met de eeuwige universele wetten. ■ Eerst en vooral zorg aan jezelf geven; verplichtingen naar jezelf toe zijn prioriteit. ■ Je eigen leven leven, dus niet anders willen zijn dan je bent; niet leven naar een ideaal. ■ Jezelf zien zoals je bent; blij zijn met waar je bent en van daaruit handelen. ■ Houden van jezelf, jezelf accepteren met alles erop en eraan. ■ In je eigen “business” blijven; doen wat gedaan moet worden, ongeacht de plek of de omstandigheden, en ongeacht of je het fijn vindt of niet. ■ Het hebben van een vredevolle mind tot je belangrijkste doel maken. ■ Sva: eigen, behorende bij jou. ■ Dharma: de natuurlijke orde, de wetmatigheid van het universum; de fysieke, psychologische en morele wetten die de creatie beheersen.

VEDANTISCHE BEGRIPPENLIJST – S

Svadyaya —————

Studie van de Vedische geschriften.

Vedantische Begrippenlijst - S

© Dharma Spiritual Empowerment | www.dharma-spiritual-empowerment.com